

PLAN ANUAL DA COOPERACIÓN GALEGA PARA O DESENVOLVEMENTO 2011

DIRECCIÓN XERAL DE RELACIÓNS EXTERIORES E COA UNIÓN EUROPEA

CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA, ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E XUSTIZA

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN

2. ACTUACIÓNS RELACIONADAS COA CONTRIBUCIÓN Á REDUCCIÓN DA POBREZA COLABORANDO NA CONSECUCIÓN DOS OBECTIVOS DO MILENIO (ODM) E PROMOVENDO O DESENVOLVEMENTO NOS PAÍSES DO SUR

2.1. Actuacións no exterior financiadas pola Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE no marco dos diferentes instrumentos

- Convocatorias de subvencións para proxectos de cooperación de ONGD e outros axentes
- Convocatoria de subvencións para programas de cooperación de ONGD
- Convocatoria de subvencións para microproxectos de cooperación de ONGD
- Convenios de cofinanciamento con entidades dedicadas á cooperación

2.2. Actuacións doutros departamentos ou organismos da Xunta de Galicia

3. ACTUACIÓNS RELACIONADAS COA MELLORA DA CALIDADE DA AXUDA INCORPORANDO DE FORMA MÁIS EFECTIVA OS PRINCIPIOS DA AXENDA DE PARÍS

3.1. Introducción de melloras nos instrumentos que canalizan as axudas para actuacións no exterior

3.2. Coordinación interadministrativa

3.3. Plan anual de avaliacións

3.4. Novidades normativas

3.5. Estudos e informes

3.6. Contratación de persoal especializado para accións de xestión, avaliación ou seguimento de proxectos

3.7. Elaboración do Ditame do Comité de Rexións europeo sobre o futuro da Política de Cooperación para o Desenvolvemento na UE

4. ACTUACIÓNS RELACIONADAS COA PROMOCIÓN NA SOCIEDADE GALEGA DA CONCIENCIA SOLIDARIA RESPECTO Á REALIDADE DO SUR E DA SÚA PARTICIPACIÓN EFECTIVA NA PROMOCIÓN DO DESENVOLVEMENTO

- 4.1. Convocatoria de subvencións para proxectos de fortalecemento de ONGD
- 4.2. Convocatoria de subvencións para proxectos de Educación para o Desenvolvemento (EpD)
- 4.3. Convenios de colaboración coa Coordinadora Galega de ONGD e co Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade (Fogacosol)
- 4.4. Bolsas de formación de expertos en cooperación internacional para o desenvolvemento
- 4.5. Cursos de formación
- 4.6. Colaboración coas universidades galegas
  - Apoio á formación
  - Apoio ás actuacións de sensibilización
- 4.7. Actividades divulgativas

5. ACTUACIÓNS DE ACCION HUMANITARIA

6. ORZAMENTOS 2011

1. INTRODUCCIÓN

As actuacións previstas no Plan anual 2011 da Cooperación Galega pretenden dar continuidade ao cumprimento da planificación establecida no II Plan director da cooperación galega 2010-2013, no seu segundo ano de aplicación, que volve estar marcado por unha situación complicada en termos de contexto e conxuntura económica tanto a nivel nacional como internacional.

O contexto económico actual obrigou a un axuste orzamentario en moitas das partidas de gastos da Xunta de Galicia para o exercicio 2011, que tamén afectou a área de cooperación exterior. Non obstante, a pesar da redución aplicada aos recursos destinados á cooperación para o desenvolvemento, no ano 2011 cumpríranse todos os compromisos adquiridos en exercicios anteriores e incrementárase a porcentaxe de recursos destinada ás convocatorias públicas de axudas e subvencións.

Cómpre facer referencia aos cambios que se van a producir no ámbito da acción humanitaria, despois de que consonte ao plan de racionalización de organismos dependentes da Xunta de Galicia, nun intento de evitar duplicidades, gañar eficiencia e reducir o gasto público en todos os niveis da administración, se decidira a extinción da Fundación Axencia Humanitaria de Galicia (FAHG). Tendo en conta o cal, no ano 2011 as actuacións en materia de acción humanitaria son asumidas pola Subdirección Xeral de Cooperación Exterior.

De acordo coas orientacións do II Plan director 2010-2013 que rexerá a política de cooperación ao desenvolvemento do Goberno galego durante o citado período, a cooperación galega continúa neste ano 2011 coa mesma orientación ca no 2010, traballando para mellorar a eficacia da axuda a través da concentración xeográfica da mesma, dunha maior coordinación dos actores e complementariedade das súas actuacións, dunha orientación estratéxica das actuacións de cooperación que poña en valor as singularidades da nosa Comunidade Autónoma e dunha aposta por actuacións a longo prazo que redunden nun desenvolvemento sostible e nun maior impacto das mesmas.

O II Plan director da cooperación galega (a partir de agora II PD) estrutúrase en tres ámbitos estratéxicos de actuación, nos que se focalizará a actividade a desenvolver durante todo o seu período de vixencia:

- a contribución á redución da pobreza colaborando na consecución dos Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio (ODM) e promovendo o desenvolvemento nos países do Sur,
- a mellora da calidade da Axuda incorporando de forma máis efectiva os principios da Axenda de París,
- a promoción na sociedade galega da conciencia solidaria respecto á realidade do Sur e da súa participación efectiva na promoción do desenvolvemento.

Para cada un destes ámbitos estratéxicos de actuación o novo Plan director establece obxectivos xerais e específicos e, por vez primeira, un conxunto de indicadores cuantitativos e cualitativos que facilitarán o seguimento e posterior avaliación dos compromisos adquiridos.

O primeiro ámbito de actuación agrupa as accións que se levarán a cabo nos países en desenvolvemento destinatarios da axuda a través dos proxectos e programas de desenvolvemento e acción humanitaria.

O segundo ámbito corresponde ás accións que se levarán a cabo co obxectivo de mellorar a calidade e eficacia da política galega de cooperación, creando as condicións para que, dende o punto de vista das políticas e instrumentos, a cooperación despreque o maior potencial transformador posible nos países en desenvolvemento.

O terceiro ámbito corresponde ás accións que se levarán a cabo co obxectivo de afianzar e reforzar a base social que sustenta a política de cooperación, así como a implicación activa da cidadanía nas accións en que se concreta a devandita política.

O Plan anual 2011 establece os **compromisos**, os **medios de actuación** e os **recursos orzamentarios** do goberno galego para este ano seguindo o esquema establecido no propio Plan director, agrupando cada unha das actuacións previstas dentro dos tres ámbitos sinalados, para garantir deste xeito a súa contribución ao cumprimento dos obxectivos fixados no II PD, sen perder de vista os indicadores establecidos.

O mantemento do mesmo esquema de actuación do II PD tanto no presente Plan como no Plan anual 2010 e nas vindeiras planificacións anuais reforzará o compromiso de cumprimento dos seus obxectivos, así como a aposta por acadar unha maior previsibilidade, concentración e impacto da política galega de cooperación ao desenvolvemento e acción humanitaria.

2. ACTUACIONES RELACIONADAS COA CONTRIBUCIÓN Á REDUCCIÓN DA POBREZA COLABORANDO NA CONSECUCCIÓN DOS OBXECTIVOS DO MILENIO (ODM) E PROMOVENDO O DESENVOLVEMENTO NOS PAÍSES DO SUR

Neste ámbito de actuación inclúense as propostas de actuación que van ser levadas a cabo nos países en desenvolvemento destinatarios de axuda, de acordo co obxectivo último ao que se encamiñan os esforzos, que son: facer realidade os ODM, promover o desenvolvemento e loitar contra a pobreza. Defínense, polo tanto, os propósitos a conseguir nos países socios por parte dos actores do sistema galego de cooperación para o desenvolvemento, fixando os contidos e áreas onde se tratarán de concentrar os esforzos da axuda.

A delimitación das prioridades, propósitos e obxectivos neste ámbito para o ano 2011 coincide coas establecidas no II PD e, para establecer como se traballará no seu cumprimento, referirémonos: ás novidades e cambios que no ano 2010 se produciron no modo de actuar da cooperación galega no exterior a través dos seus instrumentos, ás actuacións concretas que xa están programadas, ás que se prevé iniciar no ano 2011 e aos importes que se destinarán a todas elas.

O primeiro ámbito de actuación do II PD inclúe os seguintes obxectivos:

Ámbitos de actuación	Obxectivos xerais	Obxectivos específicos
Ámbito 1: Contribución á redución da pobreza colaborando na consecución dos ODM e promovendo o desenvolvemento nos países do Sur	O.X. 1 Contribuír á loita contra a pobreza colaborando na consecución dos ODM	O.E. 1.1 Darlle prioridade ás actividades destinadas á satisfacción de necesidades sociais básicas
		O.E. 1.2 Asegurar que unha parte da axuda se destina aos Países Menos Adiantados (PMA)
		O.E. 1.3 Darlle prioridade ás accións dirixidas aos grupos especialmente vulnerables
	O.X. 2 Potenciar o desenvolvemento económico de base local e ambientalmente sustentable	O.E. 2.1 Fortalecer as capacidades institucionais en xestión ambiental e os procesos de participación social para reducir a vulnerabilidade ante a deterioración ambiental do hábitat como consecuencia da acción do ser humano, do cambio climático ou outras causas
		O.E. 2.2 Fortalecer un tecido produtivo diversificado con especial atención tanto aos sectores nos que Galicia aporta un recoñecido valor agregado, como ás formas de organización baseadas no cooperativismo
		O.E. 2.3 Fomentar os proxectos en que se contemplan o desenvolvemento rural, pesqueiro e acuícola de base social e ambientalmente sustentable

Ámbitos de actuación	Obxectivos xerais	Obxectivos específicos
	O.X. 3 Promover a gobernanza democrática e o fortalecemento da participación da sociedade civil	O.E. 3.1 Potenciar o desenvolvemento institucional e o bo goberno nos ámbitos locais e rexionais
		O.E. 3.2 Promover o respecto aos Dereitos Humanos, fortalecendo o tecido social nos países en desenvolvemento
	O.X. 4 Mellorar a cohesión social, contribuíndo a unha redución das desigualdades e a un incremento da equidade de xénero	O.E. 4.1 Promover o empoderamento das mulleres e incorporar o enfoque de xénero no desenvolvemento a todas as propostas de actuación
		O.E. 4.2 Apoiar as políticas públicas que favorezan a igualdade e a mobilidade social
		O.E. 4.3 Defender a interculturalidade
	O.X. 5 Realizar unha Acción Humanitaria integral de calidade	O.E. 5.1 Contribuír a redución de riscos fortalecendo a capacidade local para diminuír a vulnerabilidade das poboacións ante posibles catástrofes
		O.E. 5.2 Mellorar a axilidade e eficacia da resposta humanitaria galega nas fases de emerxencia e reconstrución

2.1. Actuacións no exterior financiadas pola Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa U.E. no marco dos diferentes instrumentos

A Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa U.E. manterá no 2011 o amplo repertorio de instrumentos para canalizar os fondos destinados á axuda internacional para o desenvolvemento; os principais continuarán sendo convocatorias públicas de axudas e subvencións e os convenios de colaboración con entidades de diversa índole para o cofinanciamento de actuacións no exterior.

O conxunto das diferentes convocatorias públicas de axudas e subvencións para proxectos de cooperación no exterior continuará sendo no ano 2011 o principal medio de canalización de fondos procedentes das partidas orzamentarias de cooperación exterior.

Os convenios de cofinanciamento utilizaranse para levar a cabo accións que, debido á súa natureza ou ás características da entidade que as leva a cabo, non se adaptan ben aos marcos de actuación que se promoven a través das convocatorias públicas de subvencións.

A continuidade da situación de crise económica, que obrigou a un axuste orzamentario nas partidas dedicadas á cooperación ao desenvolvemento, volverá significar na práctica unha

priorización das convocatorias públicas de axudas sobre os convenios de colaboración, tal e como demanda o sector.

A redución orzamentaria non vai afectar nin aos compromisos adquiridos nas resolucións das convocatorias públicas de axudas e nos convenios asinados en anos anteriores con anualidade 2011, nin ás dotacións financeiras das convocatorias públicas do exercicio 2011, que suporán no seu conxunto máis do 70 % da dotación total do programa orzamentarios “Cooperación Exterior”.

Nas bases reguladoras das convocatorias públicas que, como xa se vén de destacar, serán o instrumento principal de canalización da axuda galega ao desenvolvemento, manteranse as novidades introducidas no 2010, destinadas a favorecer o cumprimento dos obxectivos previstos no primeiro ámbito de actuación do II PD.

Así e con carácter xeral:

- Para garantir que as actuacións desenvolvidas contribúan a loita contra a pobreza e a consecución dos ODM (O.X. 1), todas as convocatorias atenderán ás prioridades xeográficas e sectoriais que reflexa o II PD 2010-2013, sendo este un dos criterios que se terá en conta na valoración das propostas. Deste xeito mantense o compromiso de concentración de esforzos cara unha maior integralidade e capacidade de impacto da axuda.
  - En relación cos sectores de actuación, mantéñense as prioridades sectoriais definidas no I Plan director para garantir a continuidade, a previsibilidade e a consolidación no medio prazo dos contidos especializados da cooperación galega, cos cambios no peso relativo dos sectores cara a unha planificación máis realista e a modificación de denominación en tres prioridades, introducidas no II PD. Daráselle prioridade a aquelas actividades destinadas á satisfacción de necesidades sociais básicas (O.E. 1.1).
  - A valoración das propostas levarase a cabo tendo en conta en que medida se tomaron en consideración para o seu deseño o conxunto de prioridades transversais definidas polo II PD. O II PD establece cinco prioridades transversais, catro coincidentes coas establecidas no I PD e unha nova relativa á defensa da interculturalidade. Garantindo que as propostas financiadas tomen en consideración as prioridades transversais establecidas, apoiarase a mellora na xestión ambiental (O.E. 2.1), a promoción no respecto dos dereitos humanos (O.E. 3.2), a promoción do empoderamento das mulleres (O.E. 4.1), o fomento da igualdade e a mobilidade social (O.E. 4.2) e a defensa da interculturalidade (O.E. 4.3).
- **Convocatorias de subvencións para proxectos de cooperación de ONGD e outros axentes**

O obxecto destas axudas é a execución de proxectos no exterior das ONGD e das universidades, das empresas e organizacións empresariais, dos sindicatos e das comunidades galegas no exterior que teñan a condición de axentes de cooperación.

A dotación total da convocatoria do ano 2011, igual á dotación da convocatoria para o ano 2010, é de 3.350.000€ para proxectos de cooperación de ONGD (1.172.500€ con cargo aos orzamentos de 2011 e 2.177.500€ con cargo aos de 2012) e de 1.000.000€ para proxectos de cooperación dos outros axentes (350.000€ con cargo aos orzamentos de 2011 e 650.000€ con cargo aos de 2012)

Cómpre sinalar por tanto que, a pesar da redución orzamentaria, a dotación total da convocatoria pública de subvencións para os proxectos de cooperación, mantense respecto á do ano 2010, o que supón un incremento porcentual dos recursos canalizados a través de convocatorias públicas.

Aplícanse a esta convocatoria todas as novidades xa introducidas nas publicadas no ano 2010.

No ano 2011 manteranse, como non podería ser doutro xeito, os compromisos adquiridos nas resolucións das convocatorias correspondentes ao ano 2010, segundo o disposto na Resolución do 15 de xullo de 2010 pola que se conceden subvencións para proxectos no exterior de ONGD e na Resolución do 15 de xullo de 2010 pola que se conceden subvencións para proxectos no exterior de outros axentes, de acordo coa seguinte distribución:

- Proxectos no exterior de ONGD: 1.383.881,13€ para o ano 2011, distribuídos en 14 proxectos: 3 en Perú, 3 en Ecuador, 2 en Bolivia, 2 en Guatemala, e cadanseu en Honduras, Nicaragua, O Salvador e Mozambique.
- Proxectos no exterior de outros axentes: 436.646,77€ para o ano 2011, distribuídos en 4 proxectos: 2 na República Dominicana, 1 en Mozambique e 1 en Ecuador.

• **Convocatoria de subvencións para programas de cooperación de ONGD**

O obxecto destas axudas é a execución de programas de cooperación no exterior das organizacións non gobernamentais.

Os programas son unha ferramenta de longo percorrido que contribúe á consolidación de procesos de desenvolvemento a medio prazo. Están encamiñados a apoiar procesos de transformación integrais nos países en vías de desenvolvemento, contribuíndo dun xeito efectivo á loita contra a pobreza mediante a promoción dun desenvolvemento socioeconómico e cultural sostible.

No ano 2011 non se prevé publicar unha nova convocatoria de programas. Ademais das limitacións orzamentarias que impedirían unha axeitada dotación da convocatoria, consideramos necesario realizar un exercicio de reflexión - avaliación deste instrumento, dado o significativo volume de fondos que canaliza, para o que contaremos coas achegas de todos os axentes para xerar un proceso de reflexión conxunto. Neste sentido será preciso tamén fortalecer o seguimento sobre os programas financiados ata o momento.

Cumpríranse tamén cos compromisos adquiridos nas resolucións das convocatorias correspondentes aos anos 2008 e 2009, segundo o disposto nas resolucións do 30 de outubro de 2008 do secretario xeral de Relacións Exteriores e do 1 de outubro de 2009 do conselleiro

de Presidencia, Administración Pública e Xustiza, polas que se conceden subvencións para programas no exterior de ONGD, de acordo coa seguinte distribución:

- Convocatoria ano 2008: 263.571€ para o ano 2011, distribuídos en 3 programas en Nicaragua-Honduras, Angola e Guinea Bissau.
- Convocatoria ano 2009: 588.631,41€ para o ano 2011, distribuídos en 4 programas en Nicaragua, Honduras, Bolivia e Mauritania.

• **Convocatoria de subvencións para microproxectos de cooperación de ONGD**

O obxecto destas axudas é a execución de microproxectos no exterior das organizacións non gobernamentais.

Esta convocatoria concíbese como un instrumento dirixido a ONGD con pouca experiencia na xestión de proxectos, e que polo tanto contan con escasas oportunidades de lograr financiamento a través da convocatoria ordinaria de proxectos, en competencia con entidades máis expertas.

Coas axudas aos microproxectos apóiase o traballo das ONGD nos países en desenvolvemento a través de intervencións de menor envergadura que os proxectos, pero encamiñadas do mesmo xeito á mellora das condicións de vida das súas poboacións.

A dotación para o ano 2011 desta convocatoria será de 175.000€ manténdose a mesma dotación que na convocatoria 2010.

No deseño da convocatoria deste ano aplicaranse todas as novidades introducidas no 2010 e atenderase a consecución dos obxectivos principais do instrumento, e dicir, o acompañamento ás entidades con menor experiencia para que podan integrarse no tecido da cooperación como axentes activos e a promoción da progresiva independencia de ditas entidades.

• **Convenios de cofinanciamento con entidades dedicadas á cooperación**

Os convenios de colaboración son acordos de cofinanciamento de actuacións entre a Xunta de Galicia e os axentes de cooperación para levar a cabo actuacións en calquera ámbito de desenvolvemento.

Os convenios cumpren un papel importante, por canto permiten levar a cabo accións que, debido á súa natureza ou ás características da entidade que as vai levar a cabo, non se adaptan ben aos marcos de actuación que se promoven a través de convocatorias públicas de subvencións.

No 2011 reservarase a súa utilización para os seguintes casos:

- En primeiro lugar, cando a urxencia e excepcionalidade das circunstancias non permitan apelar aos procedementos regulados mediante convocatoria ordinaria.

- En segundo lugar, cando se definan accións cun alcance temporal medio e longo que requiran un marco de actuación previamente establecido.
- En terceiro lugar, sempre que se deban convir accións conxuntas con entidades que pola súa natureza non poidan acollerse ás vías normalizadas de acceso a recursos públicos mediante convocatorias, como é o caso das entidades do Sur.

No caso de que a Xunta de Galicia considere necesario promover algunha actuación que non poida ser financiada mediante as convocatorias ordinarias de axudas ás diferentes actuacións de cooperación, acudirase a este instrumento de financiamento.

Asinaranse, polo tanto, os convenios necesarios para o desenvolvemento de actividades, dentro das disponibilidades orzamentarias.

A través da sinatura de convenios coas diferentes organizacións participantes, asegurárase a continuidade das iniciativas de desenvolvemento integral que dende o ano 2008 están en marcha en Guatemala (a Iniciativa de Desenvolvemento Integral Oxlajuj Tz'ikin Champerico-Retalhuleu) e na República Dominicana (a Iniciativa de Desenvolvemento Integral de mellora do barrio de Santa Lucía – La Mosca).

Darase igualmente continuidade no 2011 ao compromiso adquirido a través do convenio asinado coa Fundación Cetmar para a execución do Programa integral para o desenvolvemento profesional e produtivo da pesca de pequena escala e acuicultura rural en Centroamérica, continuidade do Programa de formación de pescadores artesanais en Centroamérica (Profopac), cun importe de 150.000€

Para o ano 2011 preténdese igualmente continuar a colaboración que co Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade se ven desenvolvendo dende hai anos en Cabo Verde no ámbito da cooperación municipalista nese país.

Cabe destacar finalmente, que é este apartado, no que ten cabida a cooperación directa, o que se vai ver máis afectado polos recortes orzamentarios. É dicir, a aposta por manter os recursos que se destinarán as convocatorias públicas de axudas e subvención, suporá unha importante limitación á hora de por en marcha novas liñas de actuación no exterior en colaboración con entidades públicas ou privadas, galegas ou locais.

Iniciativa de Desenvolvemento Integral Oxlajuj Tz'ikin Champerico-Retalhuleu, en Guatemala

Este programa integral, que se está a desenvolver xunto coas municipalidades de Retalhuleu e Champerico, organízase segundo cinco compoñentes, centrados en cinco sectores de actuación: saúde, educación, seguranza alimentaria, habitabilidade básica e saneamento.

Así mesmo, implica tres liñas ou compoñentes transversais: fortalecemento institucional, fortalecemento comunitario e xestión de riscos.

Ademais trabállase en tres enfoques de modo transversal en todos os compoñentes: xénero, ambiente e dereitos humanos, con especial énfase na pertinencia cultural.

Para o desenvolvemento de cada compoñente cóntase coa participación de 5 ONGD galegas con experiencia no país e na zona de intervención, coa intención paralela do fortalecemento das súas delegacións en Galicia, así como de 8 organizacións sociais guatemaltecas:

- No ámbito de saúde e educación traballan: Farmacéuticos Mundi, Educación Sen Fronteiras, *Asociación Servicios Comunitarios de Salud - Asecsa*, *Proyecto de Desarrollo Santiago - Prodesa*.
- No da economía e produción: *ACSUR las Segovias*, *Asociación para la Promoción y el Desarrollo de la Comunidad "Ceiba"- Amon*
- En habitabilidade básica (vivenda e servizos: auga, saneamento e enerxía): Arquitectos Sen Fronteiras (ASF), Solidariedade Internacional (SI), *Asociación Pro Agua del Pueblo (ADP)*.
- Na liña de fortalecemento institucional: *Fundación Incide*.
- Na de fortalecemento comunitario e enfoque de xénero: *Coordinadora Nacional Indígena y Campesina (Conic)*.
- Na xestión do risco e prevención de desastres: *ACSUR las Segovias*, *Colectivo Poder y Desarrollo Local (CPDL)*.

Para o ano 2011, asinaranse con todas as entidades do programa os convenios que permitan o cumprimento dos obxectivos establecidos e das expectativas xeradas, aínda que as limitacións orzamentarias obrigarán a pospor para o ano 2012 o remate das actuacións.

Iniciativa de Desenvolvemento Integral de mellora do barrio de Santa Lucía- La Mosca, na República Dominicana

Este programa integral pretende o desenvolvemento da poboación do barrio de Santa Lucía, na cidade de Santiago de los Caballeros, especialmente contando coa rehabilitación e desenvolvemento no contorno do vertedoiro anexo.

Liderado conxuntamente co Concello de Santiago de los Caballeros, a través da *Corporación de Aseo de Santiago (CASA)*, conta coa participación da ONGD *Asemblea Cooperación pola Paz* e das institucións dominicanas *Fundación Solidaridad*, *Cámara de Comercio de Santiago de los Caballeros*, *Jacarafe* e *Fundelosa*, ademais da *Corporación del Acueducto y Red de Alcantarillado de Santiago (Corasan)*.

Os sectores de actuación nos que se traballa son os de fortalecemento da sociedade civil, saneamento básico e habitabilidade, saúde primaria e preventiva, educación técnica-profesional e desenvolvemento produtivo.

Para o ano 2011, asinaranse coas entidades locais que participan nos programas os convenios que permitan o cumprimento dos obxectivos establecidos e das expectativas xeradas, se ben as limitacións orzamentarias obrigarán a pospor para o ano 2012 o remate das actuacións.

Programa de Formación de Pescadores Artesanais en Centroamérica (Profopac)

Integrado no “Plan de apoio á pesca en Centroamérica (PAPCA)” implementado en sete países da rexión centroamericana (O Salvador, Honduras, Nicaragua, Guatemala, Panamá, Costa Rica e Belice), e en coordinación coa *Organización del Sector Pesquero y Acuícola del Istmo Centroamericano (Ospesca)* e coa Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento, no ano 2007 naceu o Programa de formación para a pesca artesanal en Centroamérica (Profopac) como un dos eixos estratéxicos para contribuír ao desenvolvemento do sector.

O propósito do Profopac é o de elevar os niveis de capacitación e de formación do sector pesqueiro artesanal centroamericano como estratexia de apoio económico, social e ambiental sostible da rexión, estruturándose en tres actuacións fundamentais: reforzo institucional, apoio aos pescadores artesanais e formación de formadores.

O II PD contempla a continuidade do Profopac como instrumento que permitirá dar cobertura ao obxectivo de potenciar o desenvolvemento económico de base local e ambientalmente sostible, e prioridades sectoriais como a seguridade alimentaria e o mellor aproveitamento e xestión integral sostible dos recursos pesqueiros.

No ano 2010 realizouse unha avaliación das actuacións financiadas nos tres anos de vixencia de Profopac que serviu de orientación na formulación dunha nova fase na que pretende afondar nos logros acadados ata o momento e incidir na profesionalización sectorial como estratexia que leve á poboación implicada ao desenvolvemento progresivo dos seus coñecementos e prácticas económicas, de acordo cos principios de sustentabilidade e produtividade.

Tamén no ano 2010, grazas ao convenio firmado coa Fundación Cetmar, comezou a execución do Programa integral para o desenvolvemento profesional e produtivo da pesca de pequena escala e acuicultura rural en Centroamérica, ao que se lle dará continuidade no 2011, tal e como se fixo constar anteriormente.

Este novo programa, dará continuidade ao Profopac co obxectivo de contribuír ao desenvolvemento social e económico sostible e a seguridade alimentaria da rexión Centroamericana a través da profesionalización dos recursos humanos vinculados ao sector da pesca e a acuicultura de pequena escala.

2.2. Actuacións doutros departamentos ou organismos da Xunta de Galicia

Ademais das actuacións promovidas polo departamento competente en materia de cooperación exterior, outros departamentos ou organismos da Xunta de Galicia achegarán recursos orzamentarios e coñecementos técnicos a través de actuacións no eido da cooperación para o desenvolvemento, en coordinación coa Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE.

Cabe destacar os seguintes:

- **Consellería do Mar**

Un dos ámbitos nos que se dan as mellores condicións para que Galicia realice una cooperación transformadora pola súa especialización é o da pesca e da acuicultura.

Polo tanto, a Consellería do Mar, a través da Fundación Centro Tecnolóxico do Mar (Cetmar), continuará neste ano a colaborar en proxectos no eido da cooperación para o desenvolvemento, ben con financiamento da Xunta de Galicia, da Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento (AECID) ou de calquera outra organización internacional, achegando os coñecementos técnicos do seu persoal especializado en cooperación en materia pesqueira ou acuícola.. Como países de intervención podemos destacar: Cabo Verde, Namibia, ou os países centroamericanos, entre outros.

Nos orzamentos propios da Consellería do Mar, consígnanse 34.536€ para dar continuidade ao proxecto “Asistencia técnica para o reforzo de capacidade de investigación do Instituto de Investigación Pesqueira de Namibia “.

- **Consellería de Cultura e Turismo. Centro Superior de Hostalería de Galicia**

O Centro Superior de Hostalería de Galicia (CSHG), institución dedicada á formación en materia hoteleira e turística, que aproveita o seu coñecemento para asesorar a empresas e administración., dependente da Secretaría Xeral de Turismo da Xunta de Galicia, vén realizando actuacións de cooperación técnica ao desenvolvemento con financiamento da Xunta de Galicia e da Axencia Española de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento (AECID) para organización de cursos para directivos e técnicos turísticos de países do sueste asiático que se forman en Galicia e levan esta experiencia aos seus países de orixe.

No ano 2011, este centro continuará colaborando na posta en marcha de centros de formación en materia turística, así como na transferencia de coñecementos nesa materia en proxectos que se desenvolverán en diversas áreas xeográficas.

- **Outras actuacións**

Tendo en conta a data de elaboración deste Plan, é difícil facer unha planificación das actuacións que outros departamentos ou organismos dependentes da Xunta de Galicia poden levar a cabo ao longo do ano 2011 con repercusión no desenvolvemento de países do Sur, ao igual que ocorreu no ano 2010, tal e como se reflicte no informe de execución do Plan anual 2010.

Como exemplo podemos destacar o proxecto que, froito da colaboración entre a Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, a través do Organismo Autónomo Augas de Galicia e a Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa U.E., se presentou ante Comisión Europea en outubro de 2010 para levar a cabo o proxecto titulado “Creación e reforzo de capacidades do Ara-Norte para a planificación e xestión dos recursos hídricos nas concas internas de Cabo Delgado, Mozambique”. De aprobarse pola Comisión Europea, este proxecto iniciárase ao longo do ano 2011.

Do mesmo xeito, debemos destacar as achegas de coñecementos técnicos que realizarán recursos humanos das distintas entidades dependentes da Xunta de Galicia en proxectos desenvolvidos en países do Sur.

3. ACTUACIONES RELACIONADAS COA MELLORA DA CALIDADE DA AXUDA INCORPORANDO DE FORMA MÁIS EFECTIVA OS PRINCIPIOS DA AXENDA DE PARÍS

Neste ámbito inclúense todas as propostas destinadas a mellorar a calidade e eficacia da política galega de cooperación, establecendo os criterios para a súa mellor xestión e instrumentación. Este ámbito trata de crear as condicións, dende o punto de vista das políticas e instrumentos, para que a cooperación despreque o maior potencial transformador posible nos países en desenvolvemento.

A delimitación das prioridades, propósitos e obxectivos neste ámbito para o ano 2011 coincide coas establecidas no II PD, e para establecer como se traballará no seu cumprimento, referirémonos, por unha banda, e como no caso do ámbito 1, ás novidades e cambios introducidas nos instrumentos de cooperación para dotalos de maior funcionalidade, e por outra, ás actuacións máis concretas que se teñen pensado desenvolver.

O ámbito 2 do II PD inclúe os seguintes obxectivos:

Ámbitos de actuación	Obxectivos xerais	Obxectivos específicos
<u>Ámbito 2:</u> Mellora da calidade da Axuda incorporando de forma máis efectiva os principios da Axenda de París	O.X. 6 Lograr unha maior previsibilidade a medio prazo dos recursos e marcos de actuación	O.E. 6.1 Seguir unha programación que permita asegurar ao finalizar o período de vixencia do II PD cun incremento dos recursos de entre o 50% e o 100% con respecto aos recursos dedicados en 2009
		O.E. 6.2 Incrementar os fondos dirixidos a accións con marcos de planificación plurianuais
	O.X. 7 Manter un adecuado grao de concentración dos fondos	O.E. 7.1 Limitar o número de países prioritarios e concentrar neles como mínimo o 80% dos recursos
		O.E. 7.2 Lograr un nivel de concentración dos recursos nos diferentes sectores de acordo ao establecido nas prioridades sectoriais
	O.X. 8 Mellorar a planificación e a xestión das intervencións	O.E. 8.1 Avanzar na priorización de rexións xeográficas e sectores de actuación dentro de cada país
		O.E. 8.2 Mellorar a capacidade da Subdirección Xeral de Cooperación Exterior para liderar de forma efectiva unha Acción Humanitaria galega de calidade
		O.E. 8.3 Mellorar a funcionalidade dos instrumentos de canalización da axuda, e a súa adecuación aos tipos de actuación aos que van destinados

Ámbitos de actuación	Obxectivos xerais	Obxectivos específicos
		O.E. 8.4 Fortalecer a capacidade da Xunta para exercer un papel de liderado e dinamización na articulación dunha cooperación galega de calidade
	O.X. 9 Incrementar o grao de transparencia e de rendición de contas da cooperación galega	O.E. 9.1 Facilitar o acceso público a toda a información sobre as actividades de cooperación
		O.E. 9.2 Mellorar a actividade avaliadora
	O.X. 10 Mellorar os niveis de coordinación coa cooperación española e co resto das cooperación autónomas e iniciar unha gradual presenza da cooperación galega na acción multilateral	O.E. 10.1 Aproveitar as oportunidades que ofrece a conferencia sectorial para lograr un maior aliñamento e coordinación
		O.E. 10.2 Promover iniciativas de coordinación con outros sistemas de cooperación, con especial referencia ás CCAA
		O.E. 10.3 Promover de forma gradual a presenza da cooperación galega na acción multilateral

3.1. Introducción de melloras nos instrumentos que canalizan as axudas para actuacións no exterior

Con carácter xeral, e na procura do cumprimento dos obxectivos previstos no II PD, para o ano 2011 manteranse os cambios xerais nos instrumentos da cooperación galega que melloren a súa calidade, así:

- Co fin de contribuír ao cumprimento do O.X. 7 mantendo un adecuado grao de concentración dos fondos e, tal como xa se dixo, límtase o número de países prioritarios, pasando de 17 no I PD a 10 no II PD (O.E. 7.1), e tenderase a un maior nivel de concentración dos recursos nos sectores priorizados (O.E. 7.2).
- Favorecerase a especialización dos actores da cooperación, coa finalidade de promover que cada un realice a súa contribución á promoción do desenvolvemento naquelas áreas en que as súas capacidades o converten no axente idóneo (O.E. 8.3).
- Elimínanse as restricións á contratación de persoal, aumentando en todas as convocatorias o límite de gasto de persoal subvencionable para acadar un maior investimento en recursos humanos (O.E. 8.3).
- Incorporarase como gasto subvencionable, os elementos de transporte especializados e vinculados coa actividade subvencionada (O.E.8.3).

- Defínese de forma máis precisa o que se entende por agrupación de entidades para os efectos da súa valoración no marco das convocatorias públicas de subvencións, especificando asemade o que non ten esa consideración (O.E.8.3).
- Modifícase a forma de xustificación final das subvencións, pasando a realizarse mediante conta xustificativa con entrega de xustificantes do gasto. Por iso non terán a consideración de gastos subvencionables a realización de auditorías (O.E.8.3).
- Redundando tamén na mellora da funcionalidade dos instrumentos de canalización da axuda, elimínanse as diferenzas entre os diferentes axentes de cooperación no tocante aos importes máximos das subvencións a percibir, co fin de non penalizar ningún proxecto por mor do actor da cooperación que o presente (O.E. 8.3).
- Introdúcese unha convocatoria específica de Educación para o Desenvolvemento (EpD), máis ambiciosa que a antiga de sensibilización, ampliando os seus obxectivos a actividades de formación, investigación e mobilización (O.E. 8.3).

3.2. Coordinación interadministrativa

O novo Plan director indica que cómpre avanzar na mellora das capacidades da Xunta para exercer un papel de liderado na articulación dunha cooperación galega de calidade e lograr unha maior coordinación en dous espazos diferentes: o interno ou galego e o externo.

Polo que respecta ao ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, a Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE continuará traballando para fortalecer a capacidade da Xunta de Galicia para exercer un papel de liderado e dinamización na articulación dunha cooperación galega de calidade (O.E. 8.4), tanto no seo da Comisión Interdepartamental de Cooperación para o Desenvolvemento como na comunicación permanente coas secretarías xerais dos outros departamentos da Xunta na coordinación das accións no eido da cooperación exterior.

Consellerías como a do Mar, Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas, Medio Rural ou Educación e Ordenación Universitaria poden prestar unha importante colaboración técnica naqueles proxectos que na súa formulación ou execución necesiten un asesoramento sectorial especializado.

Con esta coordinación preténdese continuar pola senda xa trazada de obter información de todas as intervencións que levan a cabo as demais consellerías relacionadas coa cooperación exterior, incrementado con isto ademais o acceso público a toda a información sobre as actividades de cooperación (O.E. 9.1) e o grao de transparencia e rendición de contas (O.X. 9).

Afondarase tamén nas actuacións iniciadas no ano 2010 para aproveitar as posibilidades de financiamento ofertadas pola Unión Europea en proxectos conxuntos no ámbito da cooperación ao desenvolvemento, tal e como se fixo no ano 2010 coa presentación dun

proxecto de colaboración entre Augas de Galicia e a Dirección Xeral de relacións Exteriores e coa U.E. en materia de auga para Mozambique.

A nivel local, participarase nas xuntanzas dos órganos de cooperación dos distintos concellos dos que forme parte a dirección xeral, e colaborarase como cada ano no premio de Cooperación Urbana convocado polo Consorcio da Cidade de Santiago (O.X. 10).

Por outra banda, seguirase traballando para a mellora dos niveis de coordinación da Xunta de Galicia coa AECID e con outras CCAA (O.X. 10), asumindo un papel activo nos foros e reunións de coordinación convocados tanto pola cooperación española como polas cooperaciónns descentralizadas.

Principalmente este ano, a Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza participará de forma activa na Conferencia Sectorial de Cooperación Internacional para o Desenvolvemento, constituída o 28 de outubro de 2009, (O.E. 10.1) así como na elaboración dos marcos de asociación dos países prioritarios para a Cooperación Galega que a AECID ten programados para este ano (Honduras, O Salvador, Bolivia e Ecuador) (O.X. 6 e O.X. 8)

Así mesmo, asinarase coa AECID un Convenio Marco de Colaboración en axudas de emerxencia e acción humanitaria, no marco do cal poderanse asinar protocolos adicionais para a dotación de material de emerxencia para o centro loxístico da cooperación española en América Latina situado en Panamá (O.X. 10).

Igualmente a Xunta de Galicia participará na organización, xunto co Goberno Foral de Navarra e o Goberno de Cantabria, no IV Encontro da Comunidades Autónomas e Cooperación ao Desenvolvemento, que terá lugar os días 14 e 15 de abril en Pamplona, e no que se abordarán temáticas de preocupación común coma a identidade e o valor engadido da cooperación descentralizada española, a incorporación dos enfoques transversais, a xestión por resultados, a educación para o desenvolvemento e as migracións e o desenvolvemento.

3.3. Plan anual de avaliacións

Un dos obxectivos do II PD é incrementar o grao de transparencia e de rendición de contas da Cooperación Galega (O.X. 9), ao que se pretende contribuír mellorando a actividade avaliadora (O.E. 9.2).

As avaliacións son necesarias por un dobre motivo:

- En primeiro lugar, é un elemento imprescindible para que a política de axuda teña progresivamente unha maior calidade e capacidade de impacto.
- En segundo lugar, porque a política de cooperación lévase a cabo con fondos públicos, e é esixible polo tanto un exercicio de rendición de contas.

O traballo avaliador das actuacións da cooperación galega iniciouse en anos anteriores coa avaliación externa de determinados proxectos de cooperación no exterior e a avaliación

externa do grao de impacto dos proxectos de sensibilización e educación para o desenvolvemento en Galicia.

Incidindo nesta necesidade avaliadora, no ano 2011 vanse realizar as seguintes avaliacións:

- Avaliación intermedia da *Iniciativa de Desenvolvemento Integral Oxla'uj Tz'ikin Champerico-Retalhuleu. Departamento de Retalhuleu. Guatemala*, que como se indica no informe de execución do Plan 2010, non puido levarse a cabo ese ano, como estaba previsto, debido a retrasos na execución dalgúns proxectos, derivados fundamentalmente das inundacións ocasionadas pola choiva torrenciais que afectaron a zona de intervención ao final do verán.

De acordo coas entidades participantes no programa integral, estimouse axeitado pospoñer a avaliación para o ano 2011, unha vez finalizada a execución dos proxectos iniciados no 2009, e coa vontade de que o proceso avaliador conte dende o inicio coa participación dos actores involucrados.

- Avaliación final do resto das intervencións financiadas en Guatemala dende o ano 2007.
- Avaliación da convocatoria de axudas para o fortalecemento e consolidación das ONGD, para coñecer de que xeito contribúe a convocatoria no fortalecemento das ONGD de Galicia, extraendo recomendacións que poidan mellorar as próximas convocatorias. O proceso levarase a cabo por unha alumna do mestrado da Universidade Complutense de Madrid "*Magíster en evaluación de programas y políticas públicas*".

Se as dispoñibilidades orzamentarias así o permitiran, podería levarse a cabo a avaliación final das intervencións desenvolvidas dende 2007 nalgún outro país centroamericano.

3.4. Novidades normativas

Co obxecto de mellorar a operatividade e funcionalidade da xestión da axuda galega ao desenvolvemento, tal e como establece o II PD, no ano 2011 prevese que entre en vigor a modificación do Decreto 326/2004, do 29 de decembro, polo que se regulan os órganos de coordinación e asesoramento en materia de cooperación para o desenvolvemento e polo que se crea o Rexistro Galego de Axentes de Cooperación para o Desenvolvemento.

Desde a posta en funcionamento do Rexistro Galego de Axentes de Cooperación para o Desenvolvemento, constatouse a proliferación de informacións obsoletas así como certas disfuncionalidades no mesmo.

Coa modificación do Decreto 326/2004 tratarase de acadar que o rexistro conteña información fiable e actualizada de todos os axentes de cooperación inscritos, co que se contribuirá ao cumprimento do O.E 9.1.

Por outra banda, en relación coa previsión recollida no II PD de facilitar a participación dos empregados e empregadas da Administración pública galega en iniciativas de cooperación para o desenvolvemento e axuda humanitaria, elaborárase e aprobárase no ano 2011 un decreto que regulará a concesión de permisos e licencias para que ditos empregados e empregadas poidan desempeñar no terreo iniciativas en proxectos de desenvolvemento e de acción humanitaria e de emerxencia. Coa entrada en vigor desta norma contribuirase ao cumprimento do O.E 8.4.

3.5. Estudos e informes

Neste ano 2011 realizaranse outras actuacións que se poden definir como de investimentos de carácter inmaterial que incidirán de xeito favorable no desenvolvemento das accións de cooperación, que se articularán a través de contratos de servizos con empresas consultoras que realizan estudos e informes encargados pola Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE. Entre outras, prevense as seguintes actuacións:

- Elaboración dun estudo sobre a aplicación da Lei 3/2003 de cooperación ao desenvolvemento e a Lei 9/2007 de subvencións de Galicia, conducente ao establecemento dun réxime especial de xustificación e control do gasto adaptado á singularidade dos fondos públicos destinados á cooperación para o desenvolvemento.

Unha vez recibido o visto e prace da Asesoría Xurídica Xeral da Xunta de Galicia sobre a oportunidade da elaboración e da aprobación dunha norma especial reguladora das subvencións en materia de cooperación internacional, encargouse á Asociación de Letrados de Galicia a realización do pertinente estudo e do correspondente regulamento.

- Elaboración dun estudo sobre a viabilidade de creación dunha Axencia Galega de Cooperación para o Desenvolvemento.

Tal e como se establece no Plan Director, dentro do obxectivo de fortalecer a capacidade da Xunta para exercer un papel de liderado e dinamización na articulación dunha cooperación galega de calidade, cómpre avanzar na posibilidade de creación da nova estrutura de Axencia Galega de Cooperación, como entidade que debe servir como referencia para impulsar un proceso que permita lograr unha maior eficacia e flexibilidade na xestión da axuda.

Neste ano 2011 daranse os primeiros pasos na elaboración da proposta de creación da dita axencia.

3.6. Contratación de persoal especializado para accións de xestión, avaliación ou seguimento de proxectos.

En aras de conseguir unha mellor calidade da planificación e da xestión das intervencións (O.X 8), de incrementar o grao de transparencia da cooperación galega (O.X. 9) así como de contribuír ao fortalecemento do sistema galego de cooperación, durante o ano 2011 recorrerase á contratación de empresas ou persoal técnico experto en determinados ámbitos para realización de servizos tales como:

- Avaliación ex-ante de proxectos: aínda que a fórmula de avaliación por pares está prevista no II PD, no ano 2011 utilizarase para avaliar as propostas que se presenten ás convocatorias de subvencións para proxectos de cooperación, en aras a conseguir unha maior obxectividade e transparencia no proceso de selección.
- Avaliación intermedia e ex-post de proxectos: contrataranse os expertos necesarios para levar a cabo o plan de avaliacións previsto para o ano 2011.
- Realización de estudos, informes: como se sinalou no apartado anterior, contratarase o servizo de consultoras para a realización daqueles estudos, informes ou traballos técnicos que así o requiran.
- Coordinación e seguimento de intervencións sobre o terreo: para asegurar a adecuada coordinación das iniciativas integrais de desenvolvemento que se están a desenvolver en Guatemala e República Dominicana, manterase a presenza sobre o terreo de dúas expertas en cooperación co fin de asegurar a boa marcha de todas as intervencións.

3.7. Elaboración dun ditame sobre o futuro da Política de Cooperación para Desenvolvemento

O director xeral de Relacións Exteriores e coa UE foi nomeado relator do ditame do Comité de Rexións europeo (CdR) sobre o Libro Verde sobre a Política de Cooperación para Desenvolvemento no plano europeo na última reunión da Comisión de Cidadanía, Gobernanza, e Asuntos Institucionais e Exteriores (CIVEX) da citada institución comunitaria, celebrada o pasado 13 de decembro.

Este Libro Verde, dado a coñecer recentemente pola Comisión Europea, avoga por un maior apoio do crecemento inclusivo e un desenvolvemento sostible. Coa entrada en vigor do Tratado de Lisboa, a política de axuda ao desenvolvemento forma parte dos obxectivos comunitarios, establecendo o artigo 208 do Tratado de funcionamento da UE que “o obxectivo principal da política da Unión neste dominio é a redución e, a prazo, a erradicación da pobreza. Na execución das políticas susceptibles de afectar aos países en desenvolvemento, a Unión ten en conta os obxectivos da cooperación para o desenvolvemento”. Do mesmo xeito, a consecución dos Obxectivos de Desenvolvemento do Milenio (ODM) en 2015, acordados en 2000 no seo das Nacións Unidas, continúa a ser a prioridade principal para a UE.

O Libro Verde busca, por tanto, favorecer un debate sobre como a Unión Europea pode apoiar dunha maneira máis efectiva os esforzos realizados polos países en desenvolvemento para acadar os ODM. De modo máis concreto, o documento publicado pola Comisión busca respostas a unha serie de preguntas que tocan temas como o aseguramento dunha maior efectividade da política de axuda ao desenvolvemento europea, o facilitamento dun maior e mellor crecemento inclusivo nos países en desenvolvemento, a promoción dun crecemento sustentable ou de como acadar resultados duradeiros no campo da agricultura e a seguridade alimentaria.

A través deste ditame, que se elaborará no primeiro semestre do 2011, e deberá ser aprobado polo pleno do Comité das Rexións, intentaremos mostrar e poñer de relevo o valor engadido que aporta a cooperación descentralizada na Unión Europea, e no caso de Galicia, achegar o noso coñecemento técnico sobre a materia en todos os ámbitos nos que contamos con expertos con ampla preparación e demostradas capacidades. No caso da cooperación galega podemos fixarnos en sectores estratéxicos como a pesca e a acuicultura que resultan de importancia á hora de abordar as iniciativas que a UE quere respaldar no tocante á soberanía alimentaria”.

A elaboración deste ditame contribuirá a fortalecer a capacidade da Xunta de Galicia para exercer un papel de liderado, dinamización e articulación entre institucións, que aumente a calidade da nosa cooperación, consonte se establece no O.E 8.4 no II PD.

4. ACTUACIONES RELACIONADAS COA PROMOCIÓN NA SOCIEDADE GALEGA DA CONCIENCIA SOLIDARIA RESPECTO Á REALIDADE DO SUR E DA SÚA PARTICIPACIÓN EFECTIVA NA PROMOCIÓN DO DESENVOLVEMENTO

Inclúense neste terceiro ámbito todas as accións destinadas a lograr que a sociedade galega sustente firmemente a política de cooperación para o desenvolvemento e sexa partícipe dela. Sen dúbida é esta a base de todo esforzo en materia de cooperación, cuxo fin último é promover as condicións axeitadas para que toda a cidadanía poida realizar unha contribución útil ao esforzo común para a promoción do desenvolvemento, canalizándose as súas potencialidades da forma máis efectiva posible.

A delimitación das prioridades, propósitos e obxectivos neste ámbito para o ano 2011 coincide coas establecidas no II PD, e para establecer como se traballará no seu cumprimento, referirémonos, dunha banda ás novidades e cambios que se introduciron no ano 2010 nos instrumentos de cooperación para dotalos de maior funcionalidade; e doutra ás actuacións máis concretas que se teñen pensado desenvolver.

O ámbito 3 do II PD inclúe os seguintes obxectivos:

Ámbitos de actuación	Obxectivos xerais	Obxectivos específicos
Ámbito 3: Promoción na sociedade galega da conciencia e o coñecemento sobre a realidade do Sur	O.X. 11 Mellorar a capacidade técnica e organizativa do tecido galego de cooperación para realizar una contribución efectiva á cooperación para o desenvolvemento.	O.E. 11.1 Fortalecer aos axentes da cooperación galega para mellorar a súa capacidade de contribuír eficazmente ao esforzo galego en materia de cooperación
		O.E. 11.2 Incrementar a coordinación entre os actores da cooperación galega
	O.X. 12 Realizar unha política activa e integral de Educación para o desenvolvemento da sociedade galega	O.E. 12.1 Estender a Educación para o Desenvolvemento aos diferentes ámbitos da sociedade fomentando a coordinación entre os actores implicados
		O.E. 12.2 Fomentar o Comercio Xusto e o Consumo Responsable
	O.X. 13 Incrementar o apoio á investigación e formación no sector da cooperación	O.E. 13.1 Promover a transferencia de coñecemento aos países do Sur
		O.E. 13.2 Fomentar a investigación e a formación nos ámbitos do desenvolvemento e a cooperación
		O.E. 13.3 Promover as complementariedades entre os centros de investigación nos ámbitos do desenvolvemento e a cooperación

4.1. Convocatoria de subvencións para proxectos de fortalecemento de ONGD

Seguindo o establecido na lei galega de cooperación, o II PD recolle como obxectivo específico o fortalecemento dos axentes de cooperación para mellorar a súa capacidade de contribuír eficazmente ao esforzo galego en materia de cooperación (O.E. 11.1).

A convocatoria pública de axudas e subvencións para fortalecemento de ONGD continuará sendo no ano 2011 a forma máis importante de canalización de fondos da cooperación galega, pioneira entre a cooperación descentralizada na creación dunha convocatoria deste tipo.

O obxecto destas axudas é a execución de proxectos para a consolidación e fortalecemento de organizacións non gobernamentais de cooperación para o desenvolvemento, con domicilio social ou sede permanente en Galicia, co fin último de que poidan completar en Galicia o máximo de fases posibles do ciclo da cooperación (identificación, formulación, xestión, avaliación e promoción de actividades propias) coa máxima garantía de eficiencia e calidade.

As novidades máis destacadas da convocatoria 2010, que continuarán no 2011, e que responden aos obxectivos establecidos no II PD, introdúcense en coherencia coa finalidade da mesma. Deste xeito redúcese o requisito de antigüidade de inscrición no Rexistro Galego de Axentes de Cooperación a 6 meses e límitase a 4 o número de ocasións que xa recibiran axudas deste tipo de convocatoria. Ademais, adecuaranse os máximos subvencionables para esta convocatoria permitindo financiar accións de maior envergadura.

Debemos resaltar tamén a introdución da perspectiva de xénero dentro dos gastos subvencionables, co fin de que as organizacións fortalezan esa área de actuación. Así mesmo, defínese de forma máis precisa o que se entende por agrupación de entidades a efectos da súa valoración no marco das convocatorias públicas de subvencións, especificando asemade o que non ten esa consideración..

Ademais a comezos de ano levarase a cabo un proceso avaliativo da convocatoria de axudas para o fortalecemento e consolidación das ONGD, para coñecer de que xeito contribúe a convocatoria no fortalecemento das ONGD de Galicia, extraendo recomendacións que poidan mellorar as próximas convocatorias. O proceso levarase a cabo por unha alumna do mestrado da Universidade Complutense de Madrid "*Magíster en evaluación de programas y políticas públicas*", como parte do seu traballo final.

A dotación total da convocatoria do ano 2011, é de 249.999 euros (99.999€ con cargo aos orzamentos de 2011 e 150.000€ con cargo aos de 2012). Estes importes supoñen o mantemento do orzamento respecto ao do ano 2010.

Ademais, cumpríranse, como non podería ser doutra maneira, os compromisos adquiridos na resolución da convocatoria correspondente ao ano 2011 do 15 de xullo de 2010, pola que se conceden subvencións para proxectos de fortalecemento de ONGD, por un importe de 128.379,65€ para o ano 2011.

4.2. Convocatoria de subvencións para proxectos de Educación para o Desenvolvemento (EpD).

Tamén seguindo o establecido na lei galega de cooperación, o II PD recolle como obxectivo xeral a realización dunha política activa e integral de Educación para o Desenvolvemento, por tratarse dunha dimensión de actuación imprescindible en todo esforzo de cooperación realizada desde as sociedades dos países do Norte (O.X. 12).

Os esforzos neste ámbito encamiñanse cara á construción dunha cidadanía comprometida de maneira continuada coa erradicación da pobreza e co desenvolvemento humano sostible. Para iso, debe existir un proceso educativo, sensibilizador e formativo, que permita á sociedade ser consciente das diversas realidades coexistentes no mundo, e involucrarse nos procesos de desenvolvemento dos países menos favorecidos e na súa loita contra as causas da pobreza.

En anos anteriores a convocatoria de axudas a proxectos nesta materia circunscribíase ao ámbito da sensibilización. Co novo Plan director faise unha aposta máis ampla que permita desenvolver unha política activa e integral de educación para o desenvolvemento, de aí que para o ano 2011 no ámbito da educación para o desenvolvemento se inclúan os seguintes aspectos:

- Sensibilización, que fai referencia á concienciación da opinión pública en materia de cooperación para o desenvolvemento e causas da pobreza.
- Formación sobre o desenvolvemento, que fai referencia á difusión nos ámbitos educativos do coñecemento da realidade dos países empobrecidos e da cooperación para o desenvolvemento.
- Investigación sobre o desenvolvemento, que fai referencia ao fomento da investigación sobre as causas do subdesenvolvemento co fin de fortalecer e abrir novas vías de cooperación.
- Mobilización social, que fai referencia á potenciación dos axentes de cooperación para o desenvolvemento de Galicia co fin de crear unha rede de solidariedade na nosa sociedade.

Por outra banda, atendendo as demandas do sector, inclúese como gasto subvencionable o persoal da entidade vinculado a actividades de EpD; de cara a posteriores convocatorias valorarase a posibilidade subvencionar tamén os gastos de identificación. Así mesmo, defínese de forma máis precisa o que se entende por agrupación de entidades para os efectos da súa valoración no marco das convocatorias públicas de subvencións, especificando asemade o que non ten esa consideración.

Ao mesmo tempo, potenciaranse accións non incluídas nas convocatorias anteriores como as que promovan a investigación en EpD e a equidade de xénero.

O obxecto destas axudas é polo tanto a realización de actividades de educación para o desenvolvemento en Galicia nos ámbitos de sensibilización, formación, investigación e mobilización.

A dotación total da convocatoria do ano 2011 é de 400.000 euros (160.000€ con cargo aos orzamentos de 2011 e 240.000€ con cargo aos de 2012). Estes importes supoñen o mantemento do orzamento respecto ao ano 2010.

Cumpríranse, tamén neste caso, cos compromisos adquiridos nas resolucións das convocatorias correspondentes ao ano 2010, segundo o disposto na Resolución do 15 de xullo de 2010, pola que se conceden subvencións para proxectos de sensibilización de ONGD por un importe de 221.501,91€ para o ano 2011.

4.3. Convenios de colaboración coa Coordinadora Galega de ONGD e co Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade (Fogacosol)

Ademais do fortalecemento específico das ONGD como actores destacados da cooperación galega, continuarase co apoio financeiro ás actuacións que nese ámbito se promovan dende a Coordinadora Galega de ONGD, polo seu papel como representante dunha gran maioría do sector que permite facilitar a coordinación entre os distintos actores e a articulación de iniciativas conxuntas; e dende o Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade, polo seu papel de interlocutor recoñecido como representante da cooperación da Administración local en Galicia.

Nos orzamentos do 2011, atendendo a unha demanda realizada dende hai anos por estas entidades, aparece por vez primeira nos Orzamentos da Xunta de Galicia para 2011, dentro do programa “Cooperación Exterior” un epígrafe nominativo específico para os convenios con cada unha das dúas entidades, e polo tanto coa súa correspondente asignación financeira.

- **Convenio de colaboración coa Coordinadora Galega de ONGD.**

En cumprimento do obxectivo de fortalecemento do sector, asinarase un ano máis un convenio de colaboración coa Coordinadora Galega de ONGD como entidade que agrupa a 52 organizacións con presenza na nosa Comunidade Autónoma e que actúa como representación delas diante das institucións, na defensa do Código de Conduta, e na formación, a sensibilización e a busca da implicación da sociedade galega na superación da pobreza na que viven millóns de persoas no mundo. Con este convenio estase contribuíndo ao incremento da coordinación entre os actores da cooperación galega (O.E. 11.2).

O obxectivo do convenio será, por unha banda, fortalecer o tecido das ONGD galegas e a propia Coordinadora, a través de diversas accións como prestar servizos de información e apoio técnico ás ONGD, asistencia a xuntanzas con organización e institucións, organización de eventos, promoción de mesas de diálogo, etc, e por outra, mellorar a promoción de actuacións en materia de educación para o desenvolvemento.

A dotación financeira para este convenio en 2011 é de 90.000€ igual que a do ano 2010.

- **Convenio de colaboración co Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade**

No mesmo senso que no convenio coa Coordinadora Galega de ONGD, neste ano asinarase novamente un convenio co Fogacosol como entidade plural que agrupa na actualidade a 98 concellos e ás 4 deputacións provinciais de Galicia, comprometida coa idea de cooperar en Galicia para ser máis eficaces na cooperación con terceiros países, impulsando un maior compromiso por parte das entidades locais coa cooperación para o desenvolvemento, nun marco máis estable e permanente.

O obxectivo do convenio será, por unha banda, sensibilizar ás entidades pertencentes ao Fondo e dar a coñecer o traballo que desenvolve no ámbito da cooperación municipalista ás entidades sociais e á sociedade galega en xeral, a través de diversas accións como a realización de exposicións, representacións teatrais e de contacontos, edición dun CD con recursos didácticos, etc., e por outra banda, reforzar a rede humana e organizativa do propio Fondo a través das redes municipalistas solidarias, vacacións con traballo, xornadas anuais de cooperación, etc.

A dotación financeira para este convenio en 2011 é de 60.000€ igual que a do ano 2010.

4.4. Bolsas de formación de expertos en cooperación internacional para o desenvolvemento

Dende hai anos faise unha aposta clara para a profesionalización do sector da cooperación galega, que redunde nunha mellora da calidade da mesma, a través do financiamento das bolsas de formación de expertos en cooperación ao desenvolvemento que permiten aos beneficiarios/as completar a súa formación con estadias tanto no terreo como na sede da dirección xeral competente na materia (O.E.8.4- O.E.11.1).

Este investimento dirixido á mellora das capacidades destas persoas, ten un retorno a medio e longo prazo para todo o sistema de cooperación e reforza as relacións entre a Xunta e outras institucións a través das que se articulan estas bolsas que levan a facer máis eficaz a cooperación.

No ano 2010 foron convocadas e adxudicadas 14 bolsas, e dado a que na correspondente convocatoria prevíase a posibilidade de prorrogar as citadas bolsas por un ano, consideramos acollernos a esa opción co fin de que as bolseiras e o bolseiro que se atopan neste momento nos seus respectivos destinos, poidan afondar nos coñecementos adquiridos nos primeiros meses de formación, tendo en conta ademais que o período efectivo de desenvolvemento das bolsas no ano 2010 foi de 9 meses. Para iso, solicitamos aos organismos nos que están destinados os adxudicatarios das bolsas no exterior un informe sobre a valoración da estancia de cada un deles, así como da continuidade nos mesmos destinos durante o ano 2011. Todos os informes recibidos ata o momento foron positivos.

Os destinos das bolsas seguirán sendo polo tanto as oficinas técnicas de cooperación da AECID, as delegacións das axencias de Nacións Unidas (FAO ou Unifem), as iniciativas de

desenvolvemento integral da Xunta de Galicia e a sede da dirección xeral en Santiago de Compostela.

4.5. Cursos de formación

De acordo co O.X. 11 do II PD, e co obxecto de reforzar a base social que sustenta a política de cooperación, así como a implicación activa da cidadanía nas accións en que se concreta a devandita política, impartiranse cursos de formación na Escola Galega de Administración Pública para familiarizar ao colectivo do persoal ao servizo das administracións públicas de Galicia sobre as accións de desenvolvemento que se están a promover dende as institucións galegas. En concreto este ano realizarase unha nova edición do curso sobre iniciación á cooperación para o desenvolvemento e a cooperación galega para o persoal da Xunta de Galicia e explorarase a posibilidade de facer un curso especializado para técnicos das áreas de fiscalización e intervención, co fin de sensibilizalos coas prácticas, realidades de traballo e dificultades no desempeño de actuacións de cooperación para o desenvolvemento.

De igual forma atenderase á formación e ampliación de capacidades en materia de cooperación para o desenvolvemento do resto de axentes da cooperación galega co fin de acadar unha participación máis efectiva daqueles actores que xa están implicados na cooperación e a incorporación de actores potenciais que, grazas a estas actividades formativas e de capacitación, poden converterse en axentes activos da promoción do desenvolvemento. En concreto, e ao igual que no ano 2010, organizarase polo menos un curso de formación destinado ás comunidades galegas no exterior.

Así mesmo apoiaranse outras iniciativas dirixidas ao fortalecemento do sector que organicen as ONGD e outros axentes de cooperación.

4.6. Colaboración coas universidades

Dentro do sistema galego de cooperación, as universidades galegas teñen un gran potencial na xeración do coñecemento experto, así como unha capacidade notable para constituírse en espazos de formación, non só de saberes técnicos, senón tamén de valores cidadáns, o que as converte nun axente de cooperación fundamental de cara á consecución do obxectivo xeral de incrementar o apoio á investigación e á formación no sector da cooperación (O.X. 13).

Así pois, no ano 2011, seguirase a apoiar ás universidades galegas nos eidos da investigación, formación e sensibilización en materia de desenvolvemento e cooperación, e asinarase coas Universidades de Santiago e da Coruña dous novos convenios cunha dotación económica de 60.000€cada un deles, ao igual que no ano 2010, cos seguintes obxectivos:

- **Apoio á formación**

Continuarase financiando as accións desenvoltas dende a Universidade de Santiago de Compostela como o “Máster en xestión da cooperación internacional e das ONGD” e a Escola

de Verán sobre temas relacionados coa cooperación ao desenvolvemento, ou da Universidade da Coruña, como o “Curso especializado de posgrao en cooperación internacional ao desenvolvemento e xestión de ONGD” (O.E. 13.2) ou outras actividades formativas.

- **Apoio ás actuacións de sensibilización**

Apoiaranse as actuacións, xeralmente desenvoltas dende as oficinas de cooperación e voluntariado das universidades, que actúan como centros encargados de xestionar, coordinar e potenciar os eidos do voluntariado e a cooperación ao desenvolvemento nas universidades, que se realicen co fin de ofertar unha formación de calidade a través de accións como seminarios, ciclos de conferencias ou proxectos de coñecemento da realidade coa pretensión de facer chegar ao público universitario e á sociedade galega a realidade dos países do Sur e a importancia da cooperación na construción dun mundo máis xusto (O.X. 12).

4.7. Actividades divulgativas

Tomando coma referencia o obxectivo xeral do II PD de realizar unha política activa e integral de educación para o desenvolvemento da sociedade galega, a Dirección Xeral de Relacións Exteriores e coa UE publicará o *Informe 2010 da Cooperación Galega*, que será distribuído entre as diversas institucións a nivel galego e nacional, así como aos diferentes axentes galegos de cooperación, e será publicado na web da Cooperación Galega co fin de dar a coñecer á sociedade galega a política de cooperación que desde Galicia se leva a cabo.

Presentaranse tamén no ano 2011 as conclusións do estudo elaborado no ano 2010 pola Universidade de Santiago de Compostela sobre o coñecemento e actitudes da poboación galega sobre a cooperación para o desenvolvemento.

Por outra banda, e como en anos anteriores, a Cooperación Galega sumarase á conmemoración de datas significativas para a cooperación internacional para o desenvolvemento, a través de publicación de declaracións institucionais, apoio de iniciativas doutros axentes, etc.

5. ACTUACIONES DE ACCIÓN HUMANITARIA

O Consello da Xunta de Galicia, aprobou en reunión de 22 de abril de 2010 o acordo que insta á iniciación do procedemento de extinción de determinadas entidades do sector público en Galicia, entre as que se incluíu á Fundación Axencia Humanitaria de Galicia (FAHG).

Esta decisión, enmarcada no plan de racionalización e austeridade dos organismos públicos dependentes da Xunta de Galicia, ten coma finalidade introducir unha maior racionalización na xestión pública, atendendo a criterios de austeridade, eficacia e eficiencia, tratando de optimizar os recursos existentes.

Con data de 31 de decembro de 2010 a FAHG cesou no desempeño da súa actividade, polo que no ano 2011 as actuacións no ámbito humanitario levaranse a cabo dende a Subdirección Xeral de Cooperación Exterior. Esta novidade non impedirá, non obstante, que se dea continuidade á mesma planificación e iniciativas postas en marcha no ano 2010. Así, no ámbito da acción humanitaria no ano 2011, manteranse os seguintes catro obxectivos estratéxicos de longo alcance:

- Contribuír á mellora das condicións de vida das poboacións afectadas por crises humanitarias, desastres e conflitos, garantido a preparación previa, a prevención, e os traballos de rehabilitación e reconstrución, mediante a mellora da calidade da axuda.
- Aumentar as capacidades de resposta rápida e eficaz da FAHG ante unha emerxencia, tendo en conta criterios de necesidade e vulnerabilidade, entre outros, contribuíndo ao cumprimento do O.E. 5.2.
- Mellorar a formación e coordinación das organizacións e entidades galegas de acción humanitaria, fortalecendo desta maneira a capacidade dos axentes galegos, en claro cumprimento do establecido no O.X. 11 e especificamente no O.E. 11.1.
- Sensibilizar á poboación e ás institucións gobernamentais e non gobernamentais galegas, para que coñezan e se involucren nas accións humanitarias.

As actuacións para dar cumprimento a estes obxectivos estratéxicos durante o ano 2011 serán as seguintes:

- Por segundo ano consecutivo publicarase unha convocatoria anual, aberta e permanente, cunha dotación mínima de 300.000 € que fixe criterios claros de concesión de axudas, co que se aumenta a capacidade da Subdirección Xeral de Cooperación Exterior para liderar unha acción humanitaria galega de calidade tal e como se establece no O.E. 8.2.
- Xestionarase o fondo de emerxencias, dotado material e economicamente, que permite dar resposta rápida e eficaz ante emerxencias, mellorando así a axilidade e eficacia da resposta humanitaria galega (O.E. 5.2).
- Ao mesmo tempo, continuarase a implementar o Plan anual de formación destinado a profesionais e organizacións galegas de acción humanitaria, que acadou moi bos resultados no ano 2010.

- Tamén se espera poder coordinar con outros actores gobernamentais e non gobernamentais a posta en marcha de campañas de sensibilización á poboación en xeral.
- Así mesmo, asinarase coa AECID un Convenio Marco de Colaboración en axudas de emerxencia e acción humanitaria, no marco do cal poderanse asinar protocolos adicionais para a dotación de material de emerxencia para o centro loxístico da cooperación española en América Latina situado en Panamá (O.X. 10).

6. ORZAMENTOS 2011

Aínda que o Goberno galego, de acordo coas previsións establecidas no II PD, renova o seu compromiso de solidariedade coas persoas e os países máis desfavorecidos, os orzamentos para o ano 2011 sofren unha redución respecto aos de 2010, no marco da redución xeral que afecta aos orzamentos dedicados a cooperación para o desenvolvemento tanto da Administración Xeral do Estado como da maioría das CC.AA. españolas.

No seguinte cadro aparecen reflectidas as partidas orzamentarias previstas para actuacións de cooperación para o desenvolvemento para o ano 2011 por capítulos de gasto:

CAPÍTULO	CONCEPTO	CONTÍA (€)
D.X. RR. EE. E COA U.E.		
Capítulo I	Gastos de persoal	426.864,00
Capítulo II	Gastos de funcionamento	166.014,00 (*)
Capítulo IV	Transferencia correntes	5.361.385,00
	Transferencias a universidades	120.000,00
	Transferencias a institucións sen fins de lucro	609.881,00
	Actuacións de cooperación no exterior	4.254.344,00
	Convenio Coordinadora Galega de ONGD	90.000,00
	Convenio Fondo Galego de Cooperación e Solidariedade	60.000,00
	Bolsas formación en cooperación	227.160,00
Capítulo VI	Investimentos reais	200.000,00
Capítulo VII	Transferencias de capital	1.878.238,00
TOTAL ORZAMENTO D.X. RR. EE. E COA U.E. (Área de Cooperación Exterior)		8.032.501,00
CONSELLERÍA DO MAR		34.536,00
TOTAL ORZAMENTO XUNTA DE GALICIA		8.067.037,00

O orzamento inicial de cooperación sobre o orzamento total do sector público autonómico para 2011 representa un 0,074 %

(*) importe resultante do rateo do orzamento do capítulo II da dirección xeral entre as diferentes unidades que a integran.